

This is Google's cache of <http://www.gazetadita.al/mbi-tezen-miti-nationalist-ne-letersine-shqipe-nga-de-rada-te-kadare/>. It is a snapshot of the page as it appeared on 25 Nov 2017 17:39:25 GMT.

The [current page](#) could have changed in the meantime. [Learn more](#)

[Full version](#) [Text-only version](#) [View source](#)

Tip: To quickly find your search term on this page, press **Ctrl+F** or **⌘-F** (Mac) and use the find bar.

Stafi Kontakt Logohu

Search :

KREU OPINION POLITIKË EKONOMI EUROPA/ANALİZË LIFESTYLE BOTË KRONIKË SPORT KULTURË HISTORI DITA TV

Mbi tezën "Miti nationalist në letërsinë shqipe nga De Rada te Kadare"

November 23, 2017 03:14

Media Sociale
Ndaje me miqtë

Printoje Nise r

Nga Arkiva

- Pallati i Çauheskut hap për herë të parë dyert përvizitorët 11.Mar
- "Ndëshkim audiovizual" në burgje?! 20.Jun
- Shitësi i misrade dhe shitësi i detit 13.Aug

Minella Aleksi

Një rastësi më ngjalli interesin për tu thelluar në temën e shumë diskutuar në dy dekadat e fundit mbi demistikf nacional-komunizmin shqiptar. Kjo rastësi ka të bëj me bisedën që zhvilloi studjuesi A. Plasari në "Studio e hap 2017". Pyetjes së gazetares se cili ishte mendimi i tij mbi debatin për çmitizimin e simboleve kombëtare iu përgji çmitizimin nga filluar në një organ shtypi në vitin 1994 me titujt "Mbi debatet për Skënderbeun" me vijime, në një debat i tillë nuk egzistonte.

Ky debat është sajtar në epruvetë, është sajtar duke i veshur historisë së Skënderbeut realitetë që nuk kanë ti. Dhe këto mashtime e trillime kanë ardhur duke u shtuar me qëllim për të manipular një opinion të caktuar puk mund të janë 12-15 të tillë. Çmitizimi i shërben destabilizimit dhe shpërbërjes së shtetit shqiptar". Kjo ishte një i unë por që u zgjua nga një krahësim i gjetur shumë bukur prej A. Plasarit. Nga njëherë më dukej si egzajerim dëgjova të shprehur si "punë epruvete" më ringjalli reagimin që më kish krijuar shumë kohë më parë.

Prandaj nuk mund të neglizhohet pyetja se, çfarë ka ndodhur në vitin 1994, në çfarë rrethanash dhe cilët janë e nisur këtë debat kur një i tillë nuk egzistonte? Në nëntor 1994 del numri i parë i revistës kulturore "Përpjekja" m Lubonjën. Paraqiten tre drejtimet kryesore rreth të cilave strukturohet kjo revistë e përtremuaishme.

Në rubrikën e parë botohen shkrime që kanë të bëjnë me tema të aktualitetit, të cilat prekin shoqërinë postkom rubrika e dytë synon një vjelje cilësore të prodhimit letrar bashkëkohor shqiptar, si edhe botimin e artikujve kritik rubrika e tretë përfshin shkrime mbi historinë e Shqipërisë, që synojnë ta shohin historinë e vendit nëpërmjet nj duke qenë, kësisoj, një alternativë e historisë "zyrtare" romantiko-nationaliste me qëllim iniciativën e demistikfikar nationalistë në kulturën shqiptare.

"Epruveta" e studjuesit A. Plasari më solli në kujtesë një artikull të gjatë të lexuar shumë kohë më parë. Fjala është e studjuesit italian Costantino Marco të publikuar po në vitin 1994 (Shkurt)¹ me titull "Miti nationalist në letërsinë Rada te Kadare". Studjuesi Costantino Marco ishte gjithashtu drejtues i "Marco Editore" që po në vitin 1994 (Jë italisht dy librat fillimisht "Ditari i burgut" dhe më pas "Ridënim" të autorit F. Lubonja. Besoj që lexuesi konstator progresive datash që lidhen me këta dy emra. Costantino Marco me origjinë arbëreshe për pak kohë ka qënë le

universitetin e Tiranës. Ndërkokë zv/drejtor i revistës "Lo Straniero" shkrimtari Alessandro Leogrande kishte çf: të veçantë mbi disa shkrimtarë e studjues të rinj shqiptarë.

Nën kujdesin e A. Leograndes në një artikull "Vendi përballë" dedikuar tërësisht Shqipërisë prezantohen disa së shqiptarë duke filluar me F. Lubonjën si një ish disident politik që shpjegon metamorfozën e ish bllokut në Tiran zërat më kritikë në periudhën pas komuniste. Pasohet ky prezantim me A. Vehbiun si një shkrimtar që me shun analizon nacionalizmin e rilindur shqiptar dhe raportet e Shqipërisë e të shqiptarëve me Europën, vazhdon pasi A. Klosi si një kritikë i rëndësishëm, përkryhes, organizator kulturor dhe militant ambjentalist shumë i angazhua angazhuar me trajtimin e emigracionit, etj..

Kuptohet që shtetet e mëdha që luajnë rol në historinë botërore shpenzojnë buxhetë në nivel shtetëror dhe në i caktuara private për studime historiko-kulurore mbi popujt e vegjël më pak të zhvilluar dhe mbi bazën e këtyre së ndërtojnë politika të caktuara³.

Studimi "Miti kombëtarist në letërsinë shqipe nga De Rada te Kadare" më kish mbetur në kujtesë mbasi më kisë përshtypjen e një manifesti letraro-politik dhe që sëbashku me filmin "L'America" me regji të G. Amelio, të çfaqut parë në kinematografinë italiane po në vitin 1994 (shtator) përbën qartazi një platformë me qëllime keq interpretuese kulturën shqiptare.

Po në vitin 1994 dhe në vazhdim më 1995 gazeta italiane "La Repubblica" që dukej një lloj kundërbalancuese e publikimesh boton disa artikuj me opinione mbi Shqipërinë dhe shqiptarët (duke mos bërë interpretimet e komer dallon ai i 11 janarit 1995 i autorit Bernardo Valli ku theksohet se shkrimtari Kadare reagon me një qëndrim shu ndaj autorëve të filmit dhe e konsideroi atë një film që përcuron vendin dhe popullin e tij. Artikullshkruesi nënëvizi Mario Vargas Llosa gjithashtu e akuzon regjitorin italian që i trajton shqiptarët si insekte. Ndërkokë në vazhdim sjell në vëmëndje të lexuesit se shkrimtari italian Alberto Moravia në mars 1990 kish pritur për vizitë shkrimtarin shtëpinë e tij në Romë.

Shkrimtari Moravia dihej që nuk bënte pjesë në rrëthim e shkrimtarëve italiane admirues të regjimit fashist musc Costantino Marco që më ishte dukur si një manifest (20 faqe) përmban citime e referenca nga studjues shqipta si Dh. Shuteriqi, K. Bihiku, A. Pipa, K. Kodra, e ndonjë studjues arbëresh. Autori përqëndrohet më shumë te kri De Radës, te krijimtarja e D. Agollit, dhe te vepra e Kadaresë. Shkurt po sjell 2-3 pasazhe nga artikulli me 20 faqe të italiano Marco thotë: "E veçanta e modernitetit të letërsisë shqiptare konsiston në auto proklamimin e statusit kul identitetit kombëtar, dmth në krijimin e një letërsie që të jetë eksploruese e një arkeologjije nacional-popullore pë shkrimtari vihet në rolin e profetit, interpretit dhe të atit shpirtëror të këtij modeli didaktik.

Është e kuptueshme që shtysa etiko-politike të mund të inspironte një letërsi patriotike të spikatur (si Carducci i VVhitman në USA) por persistimi i saj në shekullin tonë përbën një nga treguesit e një intelektualiteti me papari madhe kulturore që asnjëherë nuk ka mundur që tia dalë për të bërë llogaritë me traditën e vet ideale, pa pasur qënurit e izoluar nga spiritualiteti i popullit shqiptar që tek e fundit përbën edhe fatin e intelektualëve dhe të kult identitetit kombëtarist transformohet nga një inspirim romantik në një mjet ideologjik atëhere letërsia degradon r servil të nacionalizmit, sëmundja tipike ballkanike".

Mjafton të thuhet se letërsia e tij duke iu nënshtruar qëllimeve ideologjike është larg artit autentik dhe me kalimi theksohet madje si një eksperiment i shkëlqyer estetik që e bën letërsinë një instrument brilant ndihmës dhe se projekti ideologjik nationalist. Kadare evokon thelbine ideologjisë nacional-komuniste shqiptare: luftën e vazhdi armiqve, etj..

Vazhdon: "E keqja e madhe që kanë provokuar në këtë rast, si diktatura e E. Hoxhës ashtu edhe letërsia e Kad "Nacionalizëm" dhe mjekimi ose ilaçi në këtë rast është vetëm një kulturë e shëndetëshme lirie, diçka që De Rë përpunohet me projektin e tij kulturor-historik dhe aq më shumë e kundërshtuar kultura e shëndetëshme në liri ng totalitar shqiptar. Miti kombëtarist shqiptar që prej shekujsh endej konfuz në shpirtin popullor e që qartësish u r Koliqui në një instikt kambëtarist vazhdonte akoma të ishte "humusi" letrar i një kulture që nuk ishte gjiruar nga k historike të këtij populli anonim".

Marco nuk heziton që këtë studim ta pasuroj edhe me detaje që kanë të bëjnë me jetën personale të shkrimtari shpjegon se: "Një shkrimtare shqiptare që ka qënë bashkëpunëtore shumë e afërt e shkrimtarit Kadare kur drej albanaise" më ka thënë se, edhe pse për shumë vite Kadare ka punur me atë shumë afër, bërryl më brryl, nuk vëmendjen që të lexonte një rrjesht të shkrimeve të saj apo aq më pak të bënte ndonjë koment mbi to". Dhe va: interpretim të këtij tipari të shkrimtarit. Nuk mungon gjithashtu që të theksoj ndonjë rrethanë tjetër shqetësuese familjes së shkrimtarit në kohën e diktaturës, etj..

Studjuesi Marco bën pyetjen: "Kur shkrimtari Kadare rikujton, iu referohet shpesh në veprën e tij grekëve dhe tr ne të mos flasim për gjëra që kanë ndodhur 20 vjet më parë"?

Mendoj se nuk do shumë mend që të kuptohet se kur në një studim me objekt tipare dhe fenomene letrare që i letërsisë së një populli ndërfuten paturpësishet thashetheme dhe çështje personale për shkrimtarin atëhere duke i studimit synon diskreditimin e shkrimtarit nëpërmjet koperturës së analizës letrare.

Në një intervistë² F. Lubonja shpjegon: "Në numrin e dytë të revistës "Përpjekja" e atakuam Kadarenë me një a Costantino Marco". Në revistën "Përpjekja" jo vetëm vendoset artikulli komplet i Marcos por në vazhdim idetë e prej më të zellshmëve çmimitues në artikujt e revistës "Përpjekja".

Në letërsinë shqipe fillesën e mitit nationalist shqiptar C. Marco e gjente te vepra poetike e De Radës e krijuar parë. E çuditëshme. Asnjëherë në historinë e tyre shqiptarët nuk kanë qënë mbretëri apo shtet i atij niveli që të ndjenja nacionaliste ndaj popujve fqinjë. Madje edhe epoka e ndritur e Skënderbeut ka qënë luftë për ti mbijetu osman. Shkurt "Nacionalizmi shqiptar" apo "shqiptaria" ishte thjeshtë patriotizëm për mbijetesë. Prandaj më doli habitëshëm ky merak i studjuesve italianë për simbolet kombëtare shqiptare, simbole që për vet shqiptarët janë krenarie mbijetese!! Bashkëkohësve në Tiranë u kujtohet mirë se në Janar 1991 Edi Rama, Ardian Klosi dhe Kishin filluar që të zhvillonin bisedat me temë Refleksione" të mbajtura te salsa e ILA.

Të interesuarit kujtojnë mirë se boshti i bisedave ishte qëndrimi kritik ndaj figurës së E. Hoxhës dhe më pas shi veprës letrare të shkrimitarit Kadare. Këtë e ilustron saktësisht intervista e K.Trebeshinës dhënë A. Klosit ditën parë të "Refleksione" 11 Janar 1991. Po ashtu edhe shënimet e dëshmitarit Mehmet Metaj nga ai takim.

Kur filluan "Refleksione" organizatorët nuk e kishin fare objekt të debateve figurën e Skënderbeut e aq më pak. Të influencuar shumë nga miku i tyre K.Trebeshina u fokusuan në vetëm këto dy figura, atë të E. Hoxhës dhe shkrimitarit Kadare. Deri sa egzistuan si grup "Refleksionistë" nuk përmendën ndonjëherë demistifikim të figurave Skënderbeut apo të Nënë Terezës. Tre vitet Janar 1991- Shkurt 1994 kur u elaborua manifesti i C. Marco "Miti i De Rada te Kadare" ishin vitet e inkubacionit të tezës së "çmitizimit" nga studjuesit italianë dhe parapërgatitje pë bashkëpunëtorëve shqiptarë..

Në revistën "Përpjekja" 1994 u prezantua filizi i tezës së demistifikimit jo vetëm të E. Hoxhës dhe çkurorëzimi i Kadaresë por tashmë edhe i figurës së Skënderbeut dhe të Nënë Terezës.

Me një sens humorë keqardhës më vjen të them që Skënderbeu dhe Nënë Tereza si mite që duhen demistifikuar mitit" të shkrimitarit Kadare që vazhdoi dhe vazhdon të jetë shkrimitari më i rëndësishëm shqiptar. Skënderbeu c u projektuan si "viktima" nga që "çmitizuesit" jashtë e brenda vendit donin që të dukeshin parimore në këtë ndërmë duke që nuk bënин dallime në gjykimin e figurave simbole kombëtare. Të dukeshin se nuk kishin vetëm hall të veprës së Kadaresë e të atij vet si individ, por se ishin principet e larta të objektivitetit historik ato që i shtynin rivlerësuar simbolet kombëtare.

Po përsë kaq cmirë dhe agresivitet ndaj shkrimitarit më të rëndësishëm të letërsisë shqipe? Jemi në vitet 70-80 shumë përmendor "Gjenerali i ushtrisë së vdekur" i botuar tashmë në disa vënde të Ballkanit e në Paris nuk po ngrohtë botimi në Itali.

Vonimi i botimit të tij në Itali shpjegohej me një qëndrim jo pajtues e mirëkuptues të disa qarqeve të caktuara të italiane ndaj mënyrës së trajtimit në roman të imazhit të ushtrisë fashiste italiane gjatë pushtimit të Shqipërisë, politiko-kulturore italiane në vitet 60-70 dominohej nga e djathta demokristiane. Një e Djathë që përbante brer konservatore e aq më tepër shumë e ndjeshme ndaj ateizmit të Shqipërisë komuniste.

Qarqe të caktuara kulturore-politike italiane ndjeheshin të sfiduar nga një shkrimitar i një vendi që ishte më i varfundit kulturalisht, thënë ndryshe nuk ushqenin ndonjë fije respekti. Në roman bëhej fjalë për pushtimin e një ve popullsi 1.5 milion banorë nga një vend me 44.5 milionë banorë. Njëzet vjet kishin kaluar nga fundi i luftës kur pëtmerret e saj ishin akoma shumë të freskëta. E megjithatë në Italinë e elitave gjeje grupime politiko-kulturore që krenari për ato arritje të mrekullueshme të realizuara në kohën e Musolinit sidomos në ndërtimin e rrugëve nga ndërtesa me arkitekturë mbresëlënëse në qytetet kryesore italiane.

Duket që brenda vendit të tyre e dënonin me rezerva fashizmin ndërsa në raport me një vend të vogël fqinj e kë vështirë që të pajtoheshin me mënyrën groteske dhe përcmuese që i bëhej elitës fashiste e mbështetësve të antifashist. Barbaria fashiste diskreditohet me përshkrime jashtëzakonisht të forta. Shkrimitari përdor të vetmin i zotërim, forcën e talentit artistik ku me magjinë e fjalës e trajton fashizmin italian në mënyrë sa ironike edhe grëdy ë dhjetëveçarëve në mënyrë të turpëshme ishte hedhur në det nga një popull i vogël martir.

Kadare vlerëson në libër kulturën dhe historinë e popullit italian të cilat janë në themelët e Europës demokratikë që mundohet ta ndajë aq sa mund të ndahet italiano i thjeshtë nga fashisti prapëserapë nuk duhet të harrojmë kriminelë fashistë që kishin bërë ato krimet kishin folur italisht. Njëloj kishin folur italisht kur kishin bërë masakra tëmerrshme në Domenikon dhe Qefaloni të Greqisë. Duhet të pranojmë se shkrimitari i kishte prekur aty ku u dëshumë. Ashtu si e meritonin për atë që i kishin bërë vendit dhe popullit të tij.

Botimi i romanit në gjuhët dhe vendet kryesore të Europës, përkrahja e madhe që vinte indirekt për shkrimitarin ishte një lloj trysnie e prekshme që e vinte elitën e kulturës italiane në një situatë komplekse që nuk e nderonte kulturës europiane. Romani përbënte një rast unikal. As grekët që kishin eksperiencën e dhimbëshme të disa n mund ta bënë nuk e kishin shkruar një roman të tillë, kurse për abisinat as që mund të pretendohet një gjë e i erdhë koha që elita kulturore italiane u dorëzua përparrave vlerave të këtij romani që u botua nga "Longanesi" në v Megjithatë edhe pse me kalimin e kohës kishte një mirëkuptim e ndryshim mentaliteti prapëserapë nuk ishte e atyre që vazhdonin të ishin të lënduar nga romani.

Drama e eksodeve shqiptare të përsëritura rizgjanu në qarqe të caktuara politiko-kulturore italiane ndjenjën e fjë të larjes së hesapeve ndaj autorit të "Gjenerali i ushtrisë së vdekur". Kultura shqiptare ishte në mëshirë të vul dashakeqe e herë indiferente të vet shqiptarëve. Në Italinë fqinje u vunë në lëvizje njerëz që si kundër përgjigje romanit të propagandonin në median e shkruar italiane idenë e paraqites së shqiptarëve si një komunitet njerëz për të qënë pjesë e Europës.

Koha tregoi se nën nxitjen e atij reaksiuni të madh që kishte shkaktuar romani i Kadaresë ishin studjues kryesis shqipfolës që praktikan studimin e kulturës e letërsisë shqipe në universitetet e Palermos, Napolit, Kozencës

kulturore e elaborimit të projektit çmitizues antishqiptar. E menduar hollë platforma e tyre synonte që denigrimi kulturor i shqiptarëve të mund të realizohej jo vetëm nga studjues italianë por më e rëndësishmja ishte që të bë ideve të thëna prej, dhe shkrimeve të autorëve shqiptarë.

Studjuesit diabolikë italianë e nuhatën shpejt gjahun dhe nuk gabuan në shfrytëzimin e disa shkrimtarëve me të që e filluan karierën letrare si të tillë por mbetën rrugës si ata që i lënë forcat disa kilometrë pasi kanë nisur më nga ata që nuk ke novojë që ti kërkosh sepse të afrohen dhe të gjejnë vet duke u vënë në shërbim me vullnet e përfitimit personal. Njeri tjetrin e gjetën njëloj si gjejnë Mizat mjaltin. Duhet mbajtur mirë parasysh se xhel egoja e pakufizuar, uria dhe varfëria bëjnë gjëra shumë më të mëdha sesa goditja e një shkrimtar si Kadare.

Këtu vlen të theksohet ajo që ndodhi në Tiranën e viteve 90-95 me disa shkrimtarë e studjues relativisht të rinj i me ngulm që të afirmoheshin nëpërmjet kontakteve dhe sidomos botimeve në vëndet perëndimore. Shfrytëzua studjuesve në universitet që thamë më sipër. Ndonjëri gjëndej atje në bazë të marrëveshjeve ndërshtetërore pë pasuniversitar. Këta për të cilët flasim ishin kryesish fëmijë të ish prindërve komunistë në hierarkinë e lartë kon mundësira mësimi të gjuhëve të huaja dhe që kishin provuar por pa sukses që të afirmoheshin si shkrimtarë të Përmendëm më sipër botimin e revistës "Përpjekja" në nëntor 1994 e cila u bë fidanishtja kulturore ku autorët n me temat mbi platformën çmitizuese të trajtuarë në mënyrë identike sipas manifestit të Costantino Marco ishin Klosi, A. Puto, A. Vehbiu, N. Clayer, C. Marco, R. Elsie, E. Sulstarova, R. Devole, etj..

Idetë e manifestit çmitizues të C. Marco, F. Lubonja i ripërsërit si plagiaturë, me besnikëri shëmbullore në çdo i për revistat e mësipërme italiane apo dhe në tavolina ku diskutohen të tilla tema kulturore deri edhe së fundi te Paekspozuarit.

I ndjeri Robert Elsie shumë i entusiazmuar me rastin e botimit të parë në anglisht (1997) të një numri të revistës shpjegime mbi kontribuesit kryesorë nga fusha e letërsisë, historisë dhe politikës, disa prejt tyre emigrant në ve ndryshme. Ai përmend midis tyre E. Rama në Francë, B. Shehu në Barcelonë, A. Klosi në Mynih, R. Qosja dhe Prishtinë, C. Marco në Kalabri, F. Nazi në Nju Jork dhe natyrisht F. Lubonja vet. Madje në këtë botim anglisht përendësishme esenë e F. Lubonjës "Për një shpirt kritik" dhe esenë "Një ndryshim kontrovers" me bashkëautor C. Marco, B. Shehu dhe F. Lubonja, mbi rolin e I. Kadaresë si shkrimtarë më i rendësishëm i vendit.

Bashkëpunëtorve shqiptarë studjuesit italianë ua hapën oreksin e botimit, ndërkokë që ua bën të qartë detyrimi mirëbërësve. Ishte pak a shumë një lloj kontrate kleringu. "Çmitizuesit" do batoreshin në revistat e tyre disa gju bëheshin të njohur aq sa duhej në sfera të caktuarëve të kulturës italiane, dhe pas kësaj njohjeje nuk do mungont çmim letrar. Çmim që realisht nuk i përkiste cilësisë artistike të shkrimeve të tyre por i përkiste antishqiptarizmit u zjente në shpirt ndaj shkrimtarit më të rendësishëm. E shkëmbjen si me "klering" integritetin e tyre moral në ç kombëtare shqiptare.

U entusiazmuar sepse filluan të shikojnë që për ata si brez i shkrimtarëve të rinj në liri po shkruanin disa revistës botohej ndonjë ese me temë mbi kulturën e historinë të komunizëm dhe mentalitetet e prapambetura shqiptarë sigurisht i kuptoj dhe e konsideroj të drejtë dëshirën dhe përpjekjet e këtyre shkrimtarëve për afirmim brenda e në momentin kur ajo nuk cënon të drejtat e dikujt tjetër. U përzgjodh dhe u fut në proces fabrikimi i personalitetit Lubonjës nën patronatin e "Marco Editore" disa gjuhëshe. U duhej patjetër një shkrimtar që të kish qénë në bur e shkrimtarit Kadare. Kishin hequr dorë nga shkrimtarë Trebeshina si i pa përshtatshëm për misionin e tyre. Trel shkruajtur me dorën e tij që kishte qénë vrasës. Kjo përbënte "ekzemën" e tij morale.

I kundërti i tij shkrimtarë i talentuar Petro Marko nuk mund të ishte pjesë e kësaj loje sepse ishte patriot me pers lëkundur. Lubonja u përzgjodh për shkak të disa cilësive: mjaftueshëm inteligjent për të ndërmarrë dhe kurorëzu ish i dënuar që më vonë u kthye mirëfilli në kundërshtar politik, me një rrëth miqsh mbështetësish në këtë misi afirmim si shkrimtar dhe protagonist i rendësishëm i kulturës moderne shqiptare. Shkurt një V. Havel në miniatu çek të cilin e përmend shpesh në intervistat e tij me të huajt. Në këtë mënyrë do të ishte i denjë për të eklipsuar të rendësishëm shqiptar të cilin nuk mund ta lejonin, nuk mund ta duronin dot më që të ishte i tillë në të dyja kohë të renë.

Nuk ia thoshin dot vetes se fatkeqësia e tyre qëndronte te talenti i jashtëzakonshëm i Kadaresë, nuk qëndronte ne bijtë e elitisë së Tiranës dhe nga ana tjetër ishte gjithë masa e të rinjve që vinin në shkollën e lartë nga fshti parti si shërbëtorë të verbër e besnikë të saj, të vetëdijshëm se partia ishte e vëtmja mundësi për të ecur përpjekthotë F. Lubonja në intervistën e botuar si libër më 2004 nën kujdesin e Claudia Bazochi. "Çmitizimi" u bë kauza Lubonjës, kauza që i siguronte dhe vazhdon ti siguroj "Protagonizëm".

Idetë dhe interpretimet e studjuesve Costantino Marco e Alessandro Leogrande fillojmë ti shikojmë të riprodhuat shtjelluara më gjërë dhe me më shumë agresivitet në revistën "Përpjekja" e në shtypin shqiptar e me po aq forc mëvonëshme në TV private të Tiranës. Në këtë mënyrë italianët e mbollën farën e çmitizimit duke qënë të sigur mëvonshëm të bimës do e merrnin nën kujdes mercenarët shqiptarë. Tezën e "çmitizimit" e kemi "peshqesh" në Marco dhe bashkëpunëtorët e tij italianë si ideatorët original të saj. Këtë meritë duhet tua njohim. "Aliazhi njerëz bashkëpunim perfekt italo-shqiptar.

Klani shqiptarë çmitizues e importoi me zell tezën nga italianët dhe e interpretoi me mjeshtëri në shtypin shqiptar jetuan diktaturën e kanë të lehtë që të bëjnë njashmërinë me "peshqeshin" e tezave të Kominternit të cilat u ztë nga komunistët shqiptarët. "Prandaj studjuesi A. Plasari deklaron që teza e çmitizimit është një krijëse në epruv debat që nuk egzistonte më parë. Mendoj se në këtë histori ka vlerë të theksohet një aspekt i veçantë. Në amb tiranase dihet që studjuesi A. Plasari ka qënë në raporte miqësore me disa nga figurat promovuese të çmitizimi

dyshim se kur është njohur me këtë tezë dhe e ka analizuar mirë duke kuptuar dhe rëndësinë e prapavijës buri siguri i ka thënë vetes, stop.

Prit pak se këtu nuk është halli i dënimit të diktaturës dhe të figurës së E. Hoxhës. Kjo platformë e kalon këtë që kapërcen në një sjellje antishqiptare. Ky konkluzion ka sjell shkëputjen e tij nga 12-15 topikët, mbështetësit e te çmitizimit. Mendoj se mbi këtë logjikë argumentesh iu largua edhe E. Rama "çmitizuesve". Besoj se mbahet me zhvilluar në Tiranë mbi shprehjen "Jashtëqitje e kombit" që studjuesi A. Vehbiu sëbashku me shkrimitar italian "Lo Straniero" e futën në një botim në "Lettera Internazionale" si thënie e bërë nga shkrimitari Kadare. Mendoj s pranojnë që revista "Lettera Internazionale" ishte apasionuar mbas një shkrimitari të rëndomtë shqiptar e që kër botonin një ese me me kontrabandën e "jashtëqitjen" brenda.

Billofe të tilla të pa skrupullta nga të dy anët e Adriatikut mund të bëjnë vetëm mashtruesit si dyshja Leogrande-Vehbiu ishte bashkëpunëtori më aktiv i Klanit Lubonja-Marco në revistën "Përpjekja" me mision që të përhapte shpifjen ndaj shkrimitarit Kadare. Kishte disa vjet që këtë mashtrim të "jashtëqitjes..". A. Vehbiu e qarkullonte ku duke e ngatërruar veten në një labirint hamendësirash mashtruesish. U bë aq qesharak me albinë e përkthyesh Doda (alias A. Vehbiu) sa, i turpëruar publikisht bordi i revistës me siguri ka vendosur një flamurëz të kuq mbi e keqardhëse është por nuk ia kemi lexuar më emrin në ndonjë botim të asaj reviste.

Në bisedë me një shkrimitare shqiptare që jeton jashtë e boton në italisht i kërkova mendim mbi shkrimitarët itali elaboruar tezën çmitizuese. Me argumentat që më dha erdhëm në emëresin e përbashkët që ata janë homolo shkrimitarëve shqiptarë A. Vehbiu, B. Shehu, E. Hatibi, F. Ačka, M. Meksi, etj., të cilëve po nuk ua the në sy që j shkrimitarë zor se ndonjëherë do bëhen esëll përfundim pasur një autogjykim realist. "Unin" vetvlerëses iluziv ua ka edhe Qeveria e majtë nëpërmjet Ministres së kulturës M. Kumbaro (si pjesë e elitës tiranase) me lehtësirat në favorizuar dhënie çmimesh letrare të pa merituara. Ministria Kumbaro madje me gjëzim nxiton që të na bëj të di përkthyer në frëngjisht Trebeshinë. Imagjinon nivelin e shkallës së të kuptuarit të kësaj përkthyesëje dhe minis

Imagjinoni një shkrimitar hungarez që të arrinte të shkruante për Janosh Huniadin liderin ushtark-politik të hung bashkëkohës i Skënderbeur, si vjedhës kuajsh e hajdut karvanesh, rebeli i pabesë, brigand që luftonte për interesët, njëri me cilësitet më të këqia të racës shqiptare, etj, ashtu si është shprehur shkrimitari K. Trebeshina për të siguri që nga hungarezët do ishte përbuzur dhe ndëshkuar moralisht në mënyrën më shembullore. Ndërsa në S. Trebeshina nderohet e vlerësohet. Futet në tekstet mësimore dhe me sa kam dijeni autorit | këtyre teksteve e katalogjinë e letërsisë kundër dëshirës së tij, me urdhër nga lart, përndryshe nuk i miratohej teksti nga Ministria

Do sell edhe një të dhënë interesante që e përcjell autorja V. Bekteshi në romanin e saj "Ora me rrëre". Zonja V pjesë në rrëthin miqësor të asaj që F. Lubonja e quan "elita e Tiranës" dhe që është njohëse shumë e mirë e sti publicistëve përfundim. Në gojën e personazheve ajo vendos këtë mesazh: "Viktor, ti përfshihesh në suli Nuk mund të jesh njëkohësisht çmitizues dhe intolerant, sepse së pari duhet të çmitizosh idhujt e tu. Duhet të n mitet e rrema, jo nga të gjitha mitet". "Nadia nuk bie kurdoherë në një mendim me Viktorin, sidomos në qasjen figurave kombëtare, apo ndërkombëtare të rëndësishme apo në kritikat e ndryshme të Viktorit, që, nganjëherë i kundër gjithëçkaje dhe kundër të gjithëve".

Studjuesin A. Plasari që e përcaktoi mjaft saktë si të krijuar në epruvetë tezën e çmitizimit e që sigurisht e njeh plotë mekanizmin e kësaj historie do e ftoja që ta bënte të ditur përfundim. Me të dhënat që disponon ai do e i kutizë të këtij fjalëkryqi të helmët të kulturës e të shqoqërisë shqiptare në këto 25 vjetët e fundit. Përfundimisht e plotë e vërteta ku çdonjëri të ketë pjesën e tij. Kjo histori është ilustrimi më bindës mbi vërtetësinë e të veshi këpucët "E Vërteta", "Gënjeshtra" i ka ardhur botës vërdallë.

1-Revista "L'Altra Europa"

2-"Nga Burgjet e E. Hoxhës në lirinë e xhunglës". 3.Osservatorio balcani e caucaso transeuropa" dhe "Lettera I orientim drejt njohjes dhe promovimit të kulturës dhe historisë së vendeve të Europës lindore.

November 23, 2017 03:14

Media Sociale
Ndaje me miqtë

Printoje Nise me

17 KOMENTE

Shaba

Cmitezuesit, se pari kane patur dhe kane cen ne tru, se dyti kane cen ne edukim. Keto dy mangesi te trurit dhe imaginates kane bashkevepruar dhe kane krijuar devijimin e pote te genurit shkrimitar i shqipes dhe Shqiperise. Shqiptari i zakonshem i ka pare dhe i sheh keta çmitizues si budallenj; e kanë bërë veten përfundim. Kurse Shqiptari i shkences, te kultures, i veshtron me përbuzje.

Reply to this comment

gjermani i fundit

me nje fjalë autor i do qe te thote se ka grupe te caktuara qe punojne per projektin e fshirjes se memorjes kombetariste. Projekti mondialist, nje bote pa kufij politike, gjeografike, k duke zbehur vegantite dhe larmine e kulturave etnike ose duke i pernjere ne nje amalgame te vetme. Dhe pengesa qenka Kadareja, kur behet fjalë per keto 30 vjet e fundit. Ndon por siç Xhaxhi nga fundi beri liber per miqesine me greket(dy popuj miq), per koincidencë edhe Kadareja beri "Dosja H." dhe "Eskili, ky humbes i madh". S'mund te thuhet se I.K.r paraqyjkitim lokalist e nationalist, madje ne nje kuptim mund te konsiderohet perkrahës i ideve mondialiste edhe ai. Dmth me duket pa baze qe te thaush se sulmohej Kadareja p ideologjine kombetariste. Masone apo jo keta qe permend autor, me kollaj mund te behet fjalë per xhelozira mes autoresh, semundje shume e perhapur, qe ende s'i ka gjetur ku

Reply to this comment

S.C.

A e dini z. Aleksi qe ministria Kumbaro ka livoar fonde qe te perkthehet ne anglisht romani 'Bolero' i Vehbiut? Po ashtu per perkthimin ne italisht te vepres tjeter te tij 'Nderhyrjet e Te dyja vepra mediotre pa asnjë impakt ne letersine shqiptare.

Si eshte e mundur qe ministria zgjedh per te promovuar letersine shqiptare neper bote , veprat e rje fillestari , nje anonimi, i mbajtur per shkrimitar veter prej Klanit te vet te ngus veproje me fonde publike sikur te ishin prone e saj personale? A ka nje ligj, nje praktike se si perzgjidhen veprat,apo autoret, qe duhen promovuar jashte , mbi c'kritere livrohen fc qellime te tilla?

Ju keni pare veterem majen e ajsbergut z.Aleksi...

Reply to this comment

demo

Autori ka nje veshtrim te holle profesional mbi disa dukuri gjoja krejt spontane ne kulturen dhe debatin mediatik shqiptar,.Per ne profanet furtunat ne gote per kombesine e Skend qendres se Skenderbeut,per dyshimet mbi themeluesin e shtetit Ismail Qemali,per anarkistin Avni Rustemi,per rolin e dysfishte te kolonelit Thomson,per Ismail Kadarene si agj diktatoriu etj i ishin krejt spontane,,thjesht nje veshtrim i pafajshem i autoreve te sipercticuar,poor,s'paska qene keshu,.Ky klan masonik skuthash antishqiptare sulmone rrenjet shqiptar,sepse u mungojne kllqet,u mungon talenti,u mungon kultura.Une kam gene nje neder kritikuesit me te ashper te Kadarese,kur shtiresh si disident,kur angazhon ca Kaloc katunare,te zbulojne dosje permdjekje,poor si nje QYTETAR NORMAL I PA PERNDJEKUR,I PA BURGOSUR,si shkrimitar me talent te rralle,i ka sherbyer kombit shqiptar si ask eshte patriot ,e do dhe e mbron kombin e tij,jo si keta skerbythjet,qe difektet gjenetike,psiqike (ne rastin e Ackes mungesa e talentit,kultures dhe qytetarise),i cojne te godasin kol shqiptar.Pershendetje Aleksi,qe hodhe drite mbi keta skerbythje vrimash!

Reply to this comment

Fantazma e Koçi Xoxes

Avash o demo. Kadare nuk ka qenë thjesht qytetar normal i papërndjekur. E vërtetë që nuk është burgosur, për shkak të famës ndërkontëtare që kishte, sidomos në Fr e kishte Enveri fiksim nga rinia dhe ku shkonin "shokët e Partisë" për t'u shëruar. Por nga arkivat na ka dalë edhe një dëshmi e rreme e dhënenë torturë nga Llambi Ziç 1982 kur Partia "zbuloi" komplotin e Mehmet Shehut dhe kur Kadarene e kishin bërë hiç më pak se bashkëkomplotist me Mehmetin, Kadri Hazbiun, Feçor Shehun etj, të detyrën për të goditur vijën e Partisë në art. Kadare shpëtoi pa i bërë shoqëri Hazbiut dhe Feçorit natën e 10 shtatorit 1983 falë Francës dhe ngurrimit të Enverit që t'i shkallë ndërkontëtare në kohën kur i duheshin mjekët francezë dhe i duhej "Dimri i Madh" brenda dhe jashtë Shqipërisë

Reply to this comment

mirel

Cfare fare e keq Lubonja me shoke. Per te cmitizuar Kadarene e akuzojne per nationalist. Ngaje Jane te paafte menderisht dhe me mungese te theksuar talenti do i hidhen fushave ideologjike moderne. Plera

Reply to this comment

Atdhetari

Ky eshte fundi i pashmangshem i atyre qe si rob te egoizmit te shfrenuar, per hir te karieres setyre hedhin balte mbi vendin e popullin e tyre. Te gjithe ata ne nje fund te pashmangshem, ne ate qe vete e qajne "jashteqitje" e kombit.

Reply to this comment

Atdhetari

Ky eshte fundi i pashmangshem i atyre qe si rob te egoizmit te shfrenuar, per hir te karieres setyre hedhin balte mbi vendin e popullin e tyre. Te gjithe ata ne nje fund te pashmangshem, ne ate qe vete e qajne "jashteqitje" e kombit.

Reply to this comment

katarakti

Shkrim i mrekullueshem dhe krejtesisht i vertete. E kerkonte koha. Une asnjehere nuk e kam kuptuar se si arriti Fatos Lubonja te kishte shtepi edhe ne Itali! Duhet te punosh nje j Perendim qe te kesh shtepine tende. Duket qe Lubonja do te jetë paguar mire me honorare nga keto organizma dhe gjoja personalitete italiane. Une di nje shembull tjeter teper k para disa viteve botej ne disa gjuhe te huaja dhe shperndahej ne kancelarite europiane qe merren me çeshtjet e jashtme edhe nje reviste greke. Ne çdo numer te saj do gjende gazetari – opinionisti dhe politikan shqiptar. Dhe personi ne fjalë as qe e njihe gjuhen greke. Por siç dukej ai njihi shume mire orekset e Athines dhe vleren e dhramive te ateh ishte armik i perbetuar me Berishen, kur ky i fundit i kishte punet keq me Greqine. Dhe u be miku i tij me i mire kur Berisha hoqi dore nga qendrimi i tij antigrek! Keshtu qe nuk ka qe edhe qarqe te caktuara ne Itali perpiqen te çmimitojne dhe hedhin balte mbi historine dhe personalitet shqiptare.Nuk eshte rastesi. Eshte politike dhe strategji qindravjeçare e f ndryshon as me ndryshimin e qeverive ne keto vende.

Reply to this comment

agimi

Sa keq qe Kadare ka zbritur ne nivelin e artikullshkrueshit duke ia diktuar nje per nje argumentet, se vete autor i zor se ka haber nga ato qe shkruan. Keto broçkulla nuk e shpetojn shqyrtimi I neserm, sepse te sotmin po u perpiqka ta mbroje me keta nivel analistesh. Edhe pseudonimi te mban ere o Minella derezui!

Reply to this comment

Fantazma

Sa keq qe çmítizuesit kanë zbritur ne nivelin e komentuesit duke ia diktuar nje per nje argumentet, se vete autor i zor se ka haber nga ato qe shkruan. Keto broçkulla nuk Lubonjën me shokë nga shqyrtimi I neserm, sepse të sotmin po u perpiqka ta mbroje me keta nivel komentuesish. Edhe pseudinimi te mban ere o agim dereziu!

Reply to this comment

T.Voda

Zoti Minella ..!!

.. Te falnderoj , per kete zberthim teper profsional . te kesaj teme me rendrsi strategjike per fatet e kultures dhe te identitetin tone kombetar..

... Kjo metode cbirilimi duhet te ndiqet edhe nga orgone te specializuara edhe ne drejgime te tjera....

... Kam bindjen se rrjeta e nje MERIMANGE TE ZEZE KA MBULUAR GJITE. SHQIPERIN . Ajo ka hedhur metastaza teper te rrezikshme., jetevjatesia e metejshme e kesaj rrjete prurese per ardhmerine e kpmbit shqiptar.

... SKENDERBEU, DERADA ME RILINDASIT, KADAREJA...dhe nje sere veprash te fund shekullit 20 Jane pjesa me e rendeshishme per ruajtjen e dentitetit. tone kombetar.

... Shpresoj qe tema juaj te kthehet ne epiqender ku te konvergoje, e triunfoje mendomi shendosh, argumentomi shkencor.

Pershendetje T. Voda. NY. USA.

Reply to this comment

Fantoma e injorances ...

Si shpesht her i nderuar Minella Alexi , qe nuk mund te dal dot nga ajo korrize e atij Mentali ordiner ,qe shoqeron ne shekuj jeten e asaj shoqerie ,brenda atij Codi ,qe nuk shkon /mbivleresimi / tynnaje orientale .Perse i duhet ky Code Mbrojtës dikujt si IK atij komunisti qe ka ushtruar nji terror kunder figurava me te shquara te Literatures Shqiptare ,qe e nj shqiptare ? Perse i duhet nji diskutim i tillë asaj shoqerie ? Cfar perfiton ajo shoqeri nga te tillë tema ,qe i sherbejn vetem mbushjesh se faqeve te gazetave ,me shashken e radhe koma trut e coroditura te asaj shoqerie .Sigurishtë asgje ,pervec se vihet ne funxion ,klubi muhabeteve te kota ,qe her pas here ,i duhen tema te tillë ,per te kaluar diten ,per te ka bla-bla-se) . Un kam sh.rrespekt per autorin e shkrimit ,sepse per hir te vertetes eshte jo vetem nji njeri i kultivuar ,por edhe nji intelektual i mirefillte ,qe ne ate shoqeri jane te pak hedhesh tema te tillë asaj shoqerie ,me kalu diten ,nuk i sherben mendoj un asaj ,per te cilin ka nevoje sot ajo shoqeri ,porse shndron ne kult ate mentalitet ordiner oriental ,qe k shqerine e atij vendi dhe vet Shqiperine e vec te tjera ,eshte e pavend . Un mendoj se ai popull eshte i tekngopur me muhabete te kota ,prralla nastrandinesh ,se kaluaresh ,pse pseudo-intelektualeve ,e ka nevoje ,per shkrime e vepreme te asaj shoqerie ,qe levizin mendjet e shqiptareve ,e c'vendosin nga ajo grope haleje orientale ku ka rene e vazhdon te ngea tema te tillë e shofin perpara duke e len ate Bote te se kaluaresh ,atje ku ajo ka edhe vendin ,pas . Te ushqyerit e trurit te asaj shoqerie ,me te tillë tema ,cojne ne shkaterrim te jove tem qaq.

Reply to this comment

Shoku sekretar

Cili je ti, Ardian Vehbiu apo ndonjë nga sejmenët e Fatos Lubonjës?

Reply to this comment

Fantoma e injorances ...

Dhe c'rendesi do kishte ajo se kush jam UN ?

Un jame nji shqiptare ,qe i dua te mireni vendit tim ,qe me shqeteson pamase gropë intelektuale dhe situata dramatike ku eshte zhytir Shqiperia ,jam nji nga ata qe, perpara se te jem nji tifoz i bla-bla-bla-se e i botes se kotesise ,apo nji pseudo X- i cdo fushe e servil sumlipes ,kam s'gjedhur te jem i vertete ,realist perball Realitetit tipat qe permend ti ,un nuk fshij asgje ,madje edhe me kakarene)

Reply to this comment

mirel

Po nje mut i tillë eshte. Shiko cfare idiotizmash flet. Kaq kokbosh dhe delirant, sa i duket krim qe njerezit i japin hakun. Mendon qe eshte i evoluar po nuk ka kapacitet m larg. Maksimumi do mallkoje regjimin pse ngeli idiot dhe pse akoma ngelet ne shollen e pluhurit te këpucës se Kadarese

Reply to this comment

KOMENTO

Your e-mail address will not be published.

Required fields are marked *

Komenti *

Mesazhi juaj..

Nickname *

Nickname..

E-mail *

E-mail..

Website

Website..

Posto komentin

TELEBINGO SHQIP

GZ DITA

Kreu / Opinion / Politikë / Ekonomi / Europa/Analizë / Lifestyle / Botë / Kronikë / Sport / Kulturë / Histori